

6 Δεκεμβρίου, 1990

[ΠΙΚΗΣ, Δ/στής]

ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΑΦΟΡΩΣΙ ΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗ ΑΙΤΗΣΕΩΣ ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΩΝ CERTIORARI ΚΑΙ PROHIBITION ΑΠΟ Η ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΜΙΧΑΛΗ ΜΑΓΚΑΚΗ,

ΚΑΙ

ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΑΦΟΡΩΣΙ ΤΗΝ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΚΔΟΘΕΙΣΑΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ 10618/90 ΤΗΝ 17.11.90 ΚΑΙ 21.11.90 ΔΙΑ ΤΗΣ ΟΠΟΙΑΣ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΗΚΕ ΟΠΩΣ ΜΗ ΔΟΘΗ ΑΝΑΒΟΛΗ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΟΠΩΣ ΣΥΝΕΧΙΣΘΕΙ Η ΕΚΔΙΚΑΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ ΧΩΡΙΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΕΩΣ,

(Αίτηση Αρ. 161/90).

Συνταγματικό Δίκαιο — Ποινική δίκη — Κατά πόσο υπάρχει δικαίωμα κατηγορουμένου να παρευρίσκεται με δικηγόρο κατά την έκδοσή της αποφάσεώς του — Αρνητική η απάντηση στο ερώτημα.

Συνταγματικό Δίκαιο — Ποινική δίκη — Δικαίωμα κατηγορουμένου να υπερασπίζεται με δικηγόρο της εκλογής του — Σύνταγμα, άρθρα 12.5(β) και (γ) και 30.3(β) και (δ) — Η Ευρωπαϊκή Συνθήκη Προασπίσεως των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, άρθρο 6.3(β) — Η ανεμπόδιστη ροή της δικαιοσύνης δεν είναι λιγότερο σημαντικός συνταγματικός στόχος από την διαφύλαξη των θεμελιωδών δικαιωμάτων — Επισκόπηση νομολογίας — Η ratio decidendi της αποφάσεως στην υπόθεση *In Re Charalambous* (1986) 1 C.L.R 319 και διάκρισή της από άλλες αποφάσεις. 5 10

Συνταγματικό Δίκαιο — Δικαιοσύνη — Απονομή εντός ευλόγου χρόνου — Σύνταγμα, άρθρο 30.2 — Θέμα Συνταγματικής τάξεως — Η διασφάλισή της είναι πρωταρχική ευθύνη του Δικαστηρίου — Η ευχέρεια αναβολής ασκείται δικαστικά. 15

Προνομιακά Διατάγματα — Certiorari — Σκοπός.

Ο αιτητής ζητεί άδειαν καταχωρήσεως αιτήσεως για έκδοση διατάγματος Certiorari προς ακύρωση δύο αποφάσεων Επαρχιακού Δικαστηρίου και Prohibition προς απαγόρευση συνεχίσεως της εκδικάσεως της ποινικής υποθέσεως εναντίον του αιτητή. 20

Με την πρώτη απόφαση το Επαρχιακό Δικαστήριο είχαν εύρει ότι η κατηγορούσα αρχή απέδειξε εκ πρώτης όψεως υπόθεση και

5 εκάλεσε τον κατηγορούμενον σε απολογία. Ο δικηγόρος του δεν ήταν παρών κατά την έκδοση της αποφάσεως, λόγω της αποχής από ποινικές υποθέσεις των δικηγόρων της Λευκωσίας. Με την δεύτερη απόφαση το Επαρχιακό Δικαστήριο αρνήθηκε να δώσει και άλλην αναβολήν στην συνέχιση της ακροάσεως. Η αναβολή είχεν ζητηθή λόγω επ' αόριστον χρόνο συνεχίσεως της εν λόγω αποχής.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την αίτηση για άδειαν, αποφάσισε:

10 1. Ούτε το Σύνταγμα ούτε άλλη διάταξη δημιουργούν δικαίωμα παρουσίας δικηγόρου κατά την έκδοση της αποφάσεως.

15 2. Το δικαίωμα κατηγορουμένου να υπερασπίζεται με δικηγόρο της εκλογής του (Σύνταγμα, άρθρα 12.5(β) και (γ) και 30.3(β) και (δ) και Ευρωπαϊκή Συνθήκη Προασπίσεως των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, άρθρο 6.3(β)) δεν μπορεί να διαχωρισθεί από το πλαίσιο της ποινικής δίκης και τους σκοπούς της. Το δικαίωμα δεν μπορεί να εξουδετερώσει την απονομή της δικαιοσύνης. Η ανεμπόδιστη ροή της δικαιοσύνης δεν είναι λιγότερο σημαντικός συνταγματικός στόχος από την διαφύλαξη των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

20 3. Αναφορικά με τις διεθνείς υποχρεώσεις του Κράτους υιοθετείται το εξής απόσπασμα: "The fact that an applicant had not succeeded in getting the assistance of a lawyer does not involve the international responsibility of a contracting party, unless the refusal of lawyers to act is due, in fact to pressure by public authorities" (Dec. Adm. Com. 1420, 1477 and 1478/62: VI, p. 590).

30 4. Το Σύνταγμα κατοχυρώνει την απονομή δικαιοσύνης εντός ευλόγου χρόνου (Σύνταγμα, Άρθρο 30.2). Το θέμα είναι θέμα Συνταγματικής τάξεως. Η διασφάλισή της είναι πρωταρχική ευθύνη του Δικαστηρίου. Η παρεχομένη από την Ποινική Δικονομία ευχέρεια αναβολής ασκείται δικαστικά. Στην προκειμένη περίπτωση ορθά αντιμετωπίστηκε το θέμα, ως θέμα εκουσίας απουσίας δικηγόρου. Το ζήτημα ήταν αν τούτο δικαιολογούσε αναβολήν ή όχι.

35 5. Πρόκειται κατ' ουσίαν για τον τρόπο ασκήσεως της διακριτικής εξουσίας αναβολής της ακροάσεως. Σκοπός του Certiorari είναι ο έλεγχος της νομιμότητος και όχι της ορθότητας της απόφασης. Το τελευταίο ελέγχεται με έφεση. Συνεπώς δεν τίθεται θέμα Certiorari.

Η αίτηση απορρίπτεται.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

40 *Republic v. Demetriades and Another (1973) 2 C.L.R. 289.*

- In re Charalambous* (1986) 1 C.L.R. 319·
- Christou v. Police* (1972) 2 C.L.R. 38·
- Fourri and Others v. Republic* (1980) 2 C.L.R. 152·
- The Attorney-General v. Enimerotis Publishing Co. Ltd. and Others*
(1966) 2 C.L.R. 25· 5
- In re Ashiotis* (Appl. No. 147/90 dated 13.11.90 (1990) 1 A.A.Δ....·
- In re Efthymiou* (1987) 1 C.L.R. 329, 333·
- Republic v. Demetriades and Another* (1983) 2 C.L.R. 33·
- Pingouras v. Police* (1987) 2 C.L.R. 1·
- Efstathiou v. Police* (1990) 2 A.A.Δ. 294· 10
- Psaras and Another v. Republic* (1987) 2 C.L.R. 132·
- Marie Therese Smith v. Paphos Stone C. Estates Ltd. and Others*
(1989) 1 A.A.Δ.(E) 499·
- Rousos and Another v. Republic* (1985) 3 C.L.R. 119
- In re Kakos* (1985) 1 C.L.R. 250. 15

Αίτηση.

Αίτηση για έκδοση άδειας για την καταχώρηση αίτησης για έκδοση διαταγμάτων certiorari και prohibition αναφορικά με την ενδιάμεση απόφαση του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας ημερ. 17.11.90 και 21.11.90 στην υπόθεση αρ. 10618/90. 20

A. Γεωργιάδης, για τον αιτητή.

Cur. adv. vult.

Ο Δικαστής κ. Πικής ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. 25

ΠΙΚΗΣ, Δ.: Ο Μιχάλης Μαγκάκης ζητά την άδεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου να αποταθεί για την έκδοση των προνομιακών ενταλμάτων (α) Certiorari για την ακύρωση δύο αποφάσεων του Επαρχιακού Δικαστηρίου που δόθη-

καν στις 17 και 21/11/90 αντίστοιχα, και (β) Prohibition το
 οποίο να απαγορεύει στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκω-
 σίας να συνεχίσει την εκδίκαση της ποινικής υπόθεσης
 10618/90 στην οποία ο αιτητής κατηγορείται και έχει ήδη
 5 κληθεί σε υπεράσπιση για το αδίκημα της επίθεσης συνο-
 δευόμενης με την πρόκληση πραγματικής σωματικής βλά-
 βης. Ζητείται η απαγόρευση της συνέχισης της ακρόασης
 επ' αόριστον ή μέχρι τον τερματισμό της απεργίας ή απο-
 χής των δικηγόρων της Λευκωσίας από εμφανίσεις σε ποι-
 10 νικές υποθέσεις ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου
 Λευκωσίας. Όπως εξήγησε ο δικηγόρος του αιτητή, η
 αποχή άρχισε πριν δύο ή περισσότερους μήνες και συνεχί-
 ζεται για ακαθόριστο χρονικό διάστημα. Σε ερώτηση του
 δικαστηρίου πώς εξηγείται η εμφάνισή του ιδίου σ' αυτή
 15 τη διαδικασία, απάντησε ότι πρόκειται για διαδικασία
 προνομακίων ενταλμάτων η οποία δεν καλύπτεται από
 την απεργία των δικηγόρων της Λευκωσίας, η οποία πε-
 ριορίζεται σε ποινικές υποθέσεις συνοπτικής δικαιοδο-
 σίας και δικαιοδοσίας Κακουργιοδικείου. Και εν πάση πε-
 20 ριπτώσει δεν είναι ο δικηγόρος που εκπροσωπεί τον
 αιτητή στην ποινική υπόθεση.

Οι αποφάσεις των οποίων επιδιώκεται η ακύρωση με την έκδοση Certiorari είναι:-

25 (α) Η απόφαση της 17/11/90 για το λόγο ότι εκδόθηκε
 στην απουσία του δικηγόρου του κατηγορουμένου, πα-
 ρόλο που ο ίδιος ήτο παρών. Με την απόφαση κρίθηκε
 ότι είχε αποδειχτεί εκ πρώτης όψεως υπόθεση εναντίον
 του κατηγορουμένου και ως εκ τούτου κλήθηκε σε απο-
 λογία (να κάμει την υπεράσπισή του). Με την ίδια από-
 30 φαση είχε απαλλαγεί ο συγκατηγορούμενός του γιατί
 κρίθηκε ότι δεν είχε στοιχειοθετηθεί εκ πρώτης όψεως
 υπόθεση εναντίον του. Η θέση του αιτητή είναι ότι έχει
 δικαίωμα να παρευρίσκεται ο δικηγόρος του κατά την
 έκδοση απόφασης με την οποία κρίνεται η ύπαρξη εκ
 35 πρώτης όψεως υπόθεσης εναντίον του έστω και αν ο
 ίδιος (ο κατηγορούμενος) είναι παρών κατά την έκδοση
 της απόφασης του δικαστηρίου. Όπως προκύπτει από
 το πρακτικό του δικαστηρίου, ο κατηγορούμενος δεν

αξίωσε την αναβολή της έκδοσης της απόφασης λόγω απουσίας του δικηγόρου του, ούτε υποβλήθηκε τέτοιο αίτημα.

Η εισήγηση για την ύπαρξη και παραβίαση του διεκδικούμενου δικαιώματος δεν τεκμηριώνεται με αναφορά σε οποιαδήποτε πρόνοια του Συντάγματος ή άλλη αρχή δικαίου. Ότι κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα είναι το δικαίωμα του κατηγορουμένου να παρευρίσκεται κατά τη δίκη του, δικαίωμα του οποίου η άσκηση αποτελεί επάλληλα και καθήκον, όπως διευκρινίστηκε στην *Republic v. Nicos Demetriades & Another* (1973) 2 C.L.R. 289. Το δικαίωμα του κατηγορουμένου να παρευρίσκεται κατά την δίκη του ρυθμίζεται από τις διατάξεις του άρθρ. 63 του Περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου, ΚΕΦ. 155. (Βλ. επίσης άρθρο 45(1)).

Ούτε το Σύνταγμα, ούτε άλλη αρχή δικαίου κατοχυρώνει ως δικαίωμα του κατηγορουμένου την παρουσία του δικηγόρου του κατά την έκδοση της απόφασης του δικαστηρίου. Ούτε ο κατηγορούμενος ήγειρε αξίωση για την άσκηση του διεκδικούμενου δικαιώματος. Το αίτημα για παροχή άδειας στον αιτητή να αποταθεί για την αναθεώρηση της απόφασης της 17/11/90 κρίνεται ανεδαφικό και η αίτηση απορρίπτεται.

Μετά την κλήση του κατηγορουμένου σε απολογία και την εξήγηση των δικαιωμάτων του, η εξέλιξη των γεγονότων ενώπιον του δικαστηρίου (17/11/90) είχε ως εξής:-

Ο κατηγορούμενος αιτήθηκε την αναβολή της υπόθεσης ώστε να παρουσιαστεί ο δικηγόρος του. Το δικαστήριο ζήτησε να πληροφορηθεί πότε θα μπορούσε να παρουσιαστεί ο δικηγόρος του, στην οποία ερώτηση ο κατηγορούμενος έδωσε την εξής απάντηση: "Σε μερικές μέρες." Το αίτημά του έγινε αποδεκτό και η συνέχιση της ακρόασης ορίστηκε στις 21/11/90.

(β) Η άλλη απόφαση για την οποία ο αιτητής εξαιτείται άδεια να αποταθεί για την ακύρωσή της μέσω

5 Certiorari είναι εκείνη της 21/11/90 με την οποία απορρίφθηκε το αίτημα του κατηγορουμένου για αναβολή της ακρόασης και της συνέχισης της δίκης λόγω και πάλι της απουσίας του δικηγόρου του. Όπως αναγράφεται στο πρακτικό του δικαστηρίου της ημέρας εκείνης ο κατηγορούμενος υπέβαλε το εξής αίτημα: "Ζητώ αναβολή της δίκης από το σεβαστό δικαστήριο διότι ο δικηγόρος μου συνεχίζει την απεργία του". Το δικαστήριο απέρριψε την αίτηση υποδεικνύοντας ότι το αίτημα 10 συνιστούσε ουσιαστικά αίτηση για την επ' αόριστον αναβολή της υπόθεσης, πράγμα που το δικαστήριο δεν ήταν διατεθειμένο να εγκρίνει. Ο Δικαστής επίσης επεσήμανε ότι η υπόθεση είχε αναβληθεί σε τρεις προηγούμενες περιπτώσεις κατόπιν αιτήσεως του κατηγορουμένου ώστε να καταστεί δυνατή η εμφάνιση του 15 δικηγόρου του, σημειώνοντας ότι: "Είναι πρόβλημα δικό σας και του δικηγόρου σας αν δε θέλει ο δικηγόρος σας να έλθει στο δικαστήριο". Η αντίδραση του κατηγορουμένου ήταν: "Το καταλαβαίνω". Το δικαστήριο 20 προχώρησε στη διεξαγωγή της δίκης, η συνέχιση της οποίας αναβλήθηκε για τις 7/12/90.

Το αίτημα για την έκδοση απαγορευτικού εντάλματος (Prohibition) σκοπεί στην απαγόρευση της συνέχισης της δίκης για ακαθόριστο χρονικό διάστημα μέχρις ότου τερματιστεί η απεργία ή αποχή των δικηγόρων της Λευκωσίας από εμφανίσεις σε ποινικές υποθέσεις και καταστεί 25 έτσι δυνατή και η εμφάνιση του δικηγόρου του στο δικαστήριο για να τον υπερασπίσει. Προεκτείνοντας την εισήγηση πρέπει να επισημάνω ότι ως θέμα λογικής συνέπειας 30 όλες οι ποινικές υποθέσεις που εκκρεμούν στα πρωτόδικα δικαστήρια της Λευκωσίας, στις οποίες ο κατηγορούμενος εκπροσωπείται από δικηγόρο, και άσχετα από τη σοβαρότητά τους πρέπει να αναβληθούν επ' αόριστον ή για όσο χρόνο θα διαρκέσει η αποχή των δικηγόρων της Λευκωσίας από εμφανίσεις σε ποινικές υποθέσεις. 35

Η θέση του αιτητή υποστηρίχθηκε με αναφορά στο δικαίωμα του κατηγορουμένου που κατοχυρώνεται από τα άρθρα 12.5 (γ) και 30.3 (δ) του Συντάγματος να επιλέγει

το δικηγόρο της εκλογής του για να τον υπερασπίσει, δικαίωμα που δε μπορεί να διαχωριστεί από την παραχώρηση του αναγκαίου χρόνου και διευκολύνσεων για την προπαρασκευή της υπεράσπισης - Άρθρο 12.5(β).

Ο κ. Γεωργιάδης εισηγήθηκε ότι το δικαίωμα του κατηγορουμένου για εκπροσώπιση από δικηγόρο της εκλογής του είναι απόλυτο και ότι διεξαγωγή της δίκης τελεί υπό την αίρεση, όπως μπορεί να συνοψιστούν οι θέσεις του, της άνευ όρων άσκησης του έστω και αν τούτο οδηγεί στην αποτελμάτωση της δίκης. Έκαμε επίσης εκτεταμένη αναφορά στην απόφαση του τέως Προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου κ. Τριανταφυλλίδη στην *In re Charalambous* (1986) 1 C.L.R. 319. Στην υπόθεση εκείνη ακυρώθηκε απόφαση του Κακουργιοδικείου Λεμεσού με την οποία είχε απορριφθεί αίτημα του κατηγορουμένου για την αναβολή της ακρόασης της υπόθεσής του ώστε να καταστεί δυνατή η εκπροσώπιση του κατηγορουμένου από το δικηγόρο της εκλογής του, ο οποίος κωλύόταν να εμφανιστεί λόγω παράλληλης υποχρέωσής του ενώπιον του Κακουργιοδικείου της Λάρνακας. Το δικαστήριο ήταν πολύ προσεκτικό να περιορίσει την απόφασή του στα ιδιαίτερα γεγονότα της υπόθεσης, δηλαδή της δικαιολογημένης αδυναμίας του δικηγόρου της εκλογής του κατηγορουμένου να εμφανιστεί ενώπιον του Κακουργιοδικείου Λεμεσού την συγκεκριμένη ημερομηνία και συγχρόνως της ευχέρειάς του να εμφανιστεί σε μελλοντικό χρόνο. Όπως αναφέρεται στην απόφαση του δικαστηρίου στην *In re Charalambous* (ανωτέρω) δεν εξετάστηκε το ευρύτερο θέμα των συνεπειών της εμμονής του κατηγορουμένου για αναβολή της υπόθεσής του λόγω αδυναμίας ή κωλύματος του δικηγόρου της εκλογής του να τον υπερασπίσει για ακαθόριστο χρονικό διάστημα. Κατά συνέπεια διακρίθηκαν οι προγενέστερες αποφάσεις του Εφετείου στην *Christou v. Police* (1972) 2 C.L.R. 38 και *Fourti & Others v. Republic* (1980) 2 C.L.R. 152. Συνάγεται επίσης από την απόφαση στην *In re Charalambous* ότι δεν έγινε αναφορά και δεν εξετάστηκε η απόφαση του Εφετείου στην *The Attorney-General of the Republic v. Enimerotis Publishing Co. Ltd and Others* (1966) 2 C.L.R. 25, όπου αποφασίστηκε ότι η άσκηση της

5 διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου ως προς την αναβολή ποινικής υπόθεσης υπόκειται σε έφεση βάσει των διατάξεων του άρθρου 25(2) του Περί Δικαστηρίων Νόμου 1960 (Ν. 14/60). Ο κ. Γεωργιάδης έκαμε εκτενή αναφορά στην πρόσφατη απόφαση του Δικαστή Πογιατζή στην Αίτηση Ασιιώτη (1990) 1 Α.Α.Δ.....) στην οποία υιοθετείται η *In re Charalambous* και ως αποτέλεσμα παραχωρήθηκε άδεια στον αιτητή να αποταθεί για την έκδοση των προνομιακών ενταλμάτων *Certiorari* και *Prohibition*.

10 Στην υπόθεση *Fouiti* το Εφετείο εξέτασε σε έκταση το δικαίωμα του κατηγορουμένου, το οποίο κατοχυρώνεται από τα άρθρα 12.5 (β) και (γ) και 30.3 (β) και (δ), καθώς και από τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 6.3 (β) και (γ) της Ευρωπαϊκής Συνθήκης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του 1950 η οποία έχει ενσωματωθεί στο κυπριακό δίκαιο με τον Ν. 39/62. Προκύπτει από την ομόφωνη απόφαση στη *Fouiti*, ιδιαίτερα από την προσέγγιση της πλειοψηφίας του δικαστηρίου, (το Δικαστή Α. Λοΐζου όπως ήταν τότε, και το Δικαστή Μαλαχτό) ότι τα δικαιώματα του κατηγορουμένου τα οποία κατοχυρώνονται από τις διατάξεις των άρθρων 12.5 και 30.3 του Συντάγματος για την ετοιμασία της υπεράσπισης του κατηγορουμένου και την εκπροσώπισή του από δικηγόρο της εκλογής του δε μπορεί να διαχωριστούν από το πλαίσιο της δίκης ή τους σκοπούς που η ποινική δίκη αποβλέπει να προαγάγει και εν πάση περιπτώσει η άσκησή τους δε μπορεί να οδηγήσει στην εξουδετέρωση της απονομής της δικαιοσύνης. Αναφορικά με τις διεθνείς υποχρεώσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας για την εξασφάλιση του δικαιώματος που κατοχυρώνει η παράγραφος 6.3(β) της συνθήκης υιοθετείται το πιο κάτω απόσπασμα:-

35 "178. The fact that an applicant has not succeeded in getting the assistance of a lawyer does not involve the international responsibility of a Contracting Party, unless the refusal of lawyers to act is due, in fact to pressure by public authorities.

(Dec.Adm.Com.1420,

1477 and 1478/62:

VI, p. 590)"

Σε μετάφραση:-

"178. Το γεγονός ότι ο αιτητής δεν επέτυχε στην εξα-
σφάλιση της βοήθειας δικηγόρου δε συνεπάγεται τη διε- 5
θνή ευθύνη Συμβαλλόμενου Μέρους, εκτός εάν η άρνη-
ση των δικηγόρων να ενεργήσουν οφείλεται στην
πραγματικότητα σε πίεση από δημόσιες αρχές."

Στην *In re Efthymiou* (1987) 1 C.L.R. 329, 333 είχα την
ευκαιρία να εξετάσω τη φύση του δικαιώματος που κατο- 10
χυρώνεται από το άρθρ. 30.3 (δ) του Συντάγματος σε συ-
σχετισμό και συνάρτηση με την απρόσκοπτη διεξαγωγή της
δίκης. Στο απόσπασμα που ακολουθεί γίνεται εκτίμηση
του πλαισίου μέσα στο οποίο ασκείται το δικαίωμα του 15
κατηγορουμένου για την ανεμπόδιστη εκλογή του δικηγό-
ρου που θα τον υπερασπίσει:-

"However, fundamental rights too cannot be
examined in isolation from the purpose they are designed
to serve or be divorced from the legal framework within 20
which they can be exercised. Thus it has been decided that
whereas no law or authority can deprive the individual of
a fundamental right, there is no constitutional prohibition
to the coexistence of a fundamental right with a duty to
exercise it; provided the duty does not neutralize the 25
right and is defined in harmony with the objectives of the
Constitution*. An individual right may be coupled with a
duty. The efficacy of the judicial process is a fun-
damental objective of the Constitution. The unimpeded
flow of the stream of justice is no less important 30
aconstitutional objective than the safeguard of fun-
damental rights. Where fundamental rights are inter-

* *Republic v. Demetriades and Another* (1983) 2 C.L.R. 33; *Pingouras v. Police* (1987) 2 C.L.R. 1.

woven with the efficacy of the judicial process, they must be interpreted and applied in a way harmonizing concurrent constitutional objectives."

Σε μετάφραση:- (Ελεύθερη)

- 5 "Εντούτοις τα θεμελιώδη δικαιώματα επίσης δε
 μπορούν να εξεταστούν σε απομόνωση από τους σκο-
 10 πούς που αποβλέπουν να εξυπηρετήσουν ή να διαξευ-
 χθούν από το νομικό πλαίσιο μέσα στο οποίο ασκού-
 νται. Έτσι ενώ έχει αποφασιστεί ότι κανένας νόμος ή
 αρχή δε μπορεί να αποστερήσει το άτομο από τα θεμε-
 15 λιώδη δικαιώματά του, δεν υπάρχει συνταγματική απα-
 γόρευση στη συνταύτιση θεμελιώδους δικαιώματος με
 καθήκον για την άσκησή του, δεδομένου ότι το καθήκον
 δεν εξουδετερώνει το δικαίωμα και ορίζεται με τρόπο
 20 που να εναρμονίζεται με τους σκοπούς του Συντάγμα-
 τος. Ατομικό δικαίωμα μπορεί να συνυπάρχει με καθή-
 κον. Η εγκυρότητα της δικαστικής διαδικασίας αποτε-
 λεί θεμελιώδη σκοπό του Συντάγματος. Η ανεμπόδιστη
 25 ροή της δικαιοσύνης δεν είναι λιγότερο σημαντικός
 συνταγματικός στόχος από τη διαφύλαξη των θεμελιω-
 δών δικαιωμάτων. Όπου τα θεμελιώδη δικαιώματα
 είναι συνυφασμένα με την αποτελεσματικότητα της δι-
 καστικής λειτουργίας πρέπει να ασκούνται και να
 εφαρμόζονται με τρόπο που να διασφαλίζονται οι πα-
 30 ράλληλοι σκοποί του Συντάγματος."

- Στην πιο πάνω απόφαση κρίθηκε ότι το δικαίωμα το
 οποίο κατοχυρώνεται από το άρθρο 30.3(δ) δε δικαιολο-
 γούσε την επιμονή του διαδίκου στην επιλογή δικηγόρου
 30 για να τον υπερασπίσει, ο οποίος κωλύοταν να τον εκπρο-
 σωπήσει λόγω της ιδιότητάς του ως μάρτυρα στην υπόθε-
 ση.

- Στην προκείμενη υπόθεση δεν εγείρεται θέμα αποστε-
 35 ρησης από το δικαστήριο ή από οποιοδήποτε άλλο του δι-
 काιώματος του κατηγορουμένου να εκπροσωπηθεί από δι-
 κηγόρο της εκλογής του. Ορθά αντιμετωπίστηκε το αίτημα
 για αναβολή ως θέμα εκούσιας απουσίας του δικηγόρου

του κατηγορουμένου να τον εκπροσωπήσει και κατά πόσο η συνεχιζόμενη απουσία του δικαιολογούσε την αναβολή της υπόθεσης. Ήταν θέμα που αναγόταν στη διακριτική ευχέρεια του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας και έτσι αντιμετωπίστηκε με γνώμονα την απονομή της δικαιοσύνης. 5

Η απονομή της δικαιοσύνης μέσα σε εύλογο χρόνο συνιστά άλλο θεμελιώδες δικαίωμα του ατόμου. Το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται από το άρθρο 30.2 του Συντάγματος και παράλληλα οριοθετεί τα όρια μέσα στα οποία ασκείται η δικαστική εξουσία και κατ' επέκταση διασφαλίζεται η συνταγματική τάξη. Στην πρόσφατη απόφαση του *Ευσταθίου ν. Αστυνομίας* (1990) 2 Α.Α.Δ. 294 κρίθηκε ότι διάγνωση της ευθύνης διαδίκου έξω από τα συνταγματικά θέσμια που ορίζει το άρθρο 30.2 αποτελεί εκτροπή από τα συνταγματικά θέσμια και καθιστά τη διαδικασία άκυρη. (Βλ. επίσης *Psaras and Another v. Republic* (1987) 2 C.L.R. 131). 10 15

Η διασφάλιση της συνταγματικής τάξης όπως κατοχυρώνεται από το άρθρο 30.2 αναφορικά με το χρόνο εκδίκασης των δικαστικών υποθέσεων αποτελεί πρωταρχική ευθύνη του δικαστηρίου. Η διεξαγωγή της δίκης υπόκειται στον έλεγχο του εκδικάζοντος δικαστηρίου, αρχή η οποία συνάδει με την αυτοτέλεια και ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης. Το άρθρο 48 της Ποινικής Δικονομίας - ΚΕΦ. 155 - αναγνωρίζει διακριτική ευχέρεια στο ποινικό δικαστήριο να αναβάλλει κατά την κρίση του την εκδίκαση ή τη συνέχιση της εκδίκασης ποινικής υπόθεσης. Η διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου στον τομέα αυτό ασκείται δικαστικά με γνώμονα τα συμφέροντα της δικαιοσύνης, όπως τονίστηκε από το Εφετείο στην *The Attorney-General of the Republic v. Enimerotis Publishing Co. Ltd and Others* (ανωτέρω). Η απόφαση του δικαστηρίου για την αναβολή ή την άρνηση αναβολής της εκδίκασης ποινικής υποθέσεως υπόκειται σε έφεση βάσει του άρθρου 25(2) του Ν. 14/60, όπως διαπιστώθηκε στην πιο πάνω απόφαση. 20 25 30 35

Το προνομιακό ένταλμα *Certiorari* έχει ως λόγο τη δια-

- σφάλιση της λειτουργίας των κατωτέρων δικαστηρίων μέσα στα όρια της δικαιοδοσίας τους και σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές της δικαιοσύνης που χαρακτηρίζονται με τον όρο φυσική δικαιοσύνη. Το ένταλμα Certiorari αποτελεί μέσο για τον έλεγχο με στόχο τη διασφάλιση της νομιμότητας της διαδικασίας και όχι μέσο ελέγχου της ορθότητας των αποφάσεων των κατωτέρων δικαστηρίων. Η ορθότητά τους μπορεί να εξεταστεί στα πλαίσια έφεσης η οποία υποβάλλεται εναντίον της απόφασης του δικαστηρίου. Η άσκηση της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου και το αποτέλεσμα στο οποίο απολήγει δεν υπόκειται σε αναθεωρητικό έλεγχο μέσω των προνομιακών ενταλμάτων, όπως είχα την ευκαιρία να επισημάνω στην *Marie Therese Smith v. Paphos Stone C. Estates Ltd and Others* (1989) 1 Α.Α.Δ(Ε). 499. Καταλήγω ότι η άρνηση του αιτήματος του κατηγορουμένου για αναβολή της υπόθεσης αναγόταν στη διακριτική ευχέρεια του εκδικάζοντος δικαστηρίου και συνεπώς το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας ενήργησε μέσα στα πλαίσια της δικαιοδοσίας του αποφασίζοντάς το. Η ορθότητα της απόφασής του δεν υπόκειται σε έλεγχο μέσω εντάλματος Certiorari, συνεπώς η αίτηση πρέπει να απορριφθεί.

- Και αν ακόμα έκρινα ότι ήταν δυνατή η αναθεώρηση της άσκησης της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου και πάλι δε θα παραχωρούσα άδεια διότι δεν έχει στοιχειοθετηθεί εκ πρώτης όψεως υπόθεση (Βλ. *In re Kakos* (1985) 1 C.L.R. 250) ότι η απόφαση ήταν λανθασμένη λόγω παραβίασης των δικαιωμάτων του αιτητή. Η απόφαση του δικαστηρίου, όπως έχει σημειωθεί, δεν αποστερούσε τον κατηγορούμενο του δικαιώματος να έχει το δικηγόρο της εκλογής του να τον υπερασπίσει. Ό,τι αρνήθηκε το δικαστήριο να πράξει ήταν να εξαρτήσει την απονομή της δικαιοσύνης από την επιθυμία του δικηγόρου να εμφανιστεί και να υπερασπίσει τον κατηγορούμενο.

- 35 Στη *Rousos v. Republic* (1984) 3 C.L.R. 1437 - Βλ. επίσης *Rousos and Another v. Republic* (1985) 3 C.L.R.119 - αποφασίστηκε, για τους λόγους που εκτίθενται στην απόφαση του δικαστηρίου, ότι η απονομή της δικαιοσύνης δε

μπορεί να υποταχθεί σε εξωγενείς παράγοντες, δηλαδή παράγοντες άσχετους με τα γεγονότα της υπό εκδίκαση υπόθεσης. Η υποχρέωση του δικαστηρίου για την εξασφάλιση της απρόσκοπτης απονομής της δικαιοσύνης συνοψίζεται στο πιο κάτω απόσπασμα από τη *Rousos* (ανωτέρω) 5
το οποίο και υιοθετώ:-

"The unimpeded administration of justice is the pillar of constitutional order, and the basic safeguard for the protection of human rights, including the right of access to the Courts of law. The machinery of the law cannot be allowed or suffered to come to a halt for any reason. It is the foremost duty of Judges to maintain this order and sustain the judicial process free from every obstruction. No consideration can prevail over the discharge of this duty. Judges cannot abdicate their solemn responsibility to sustain the judicial process and strive to ensure that the stream of justice flows perennially." 10
15

Σε μετάφραση:- (Ελεύθερη)

"Η απρόσκοπτη απονομή της δικαιοσύνης είναι το θεμέλιο της συνταγματικής τάξης και το βασικό εχέγγο για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, περιλαμβανομένου και του δικαιώματος προσφυγής στο δικαστήριο. Οι μηχανισμοί του δικαίου δε μπορεί να επιτραπεί ή να γίνει ανεκτό να σταματήσουν να λειτουργούν για οποιοδήποτε λόγο. Είναι το πρωταρχικό καθήκον των Δικαστών να διασφαλίσουν αυτή την τάξη πραγμάτων και να εξασφαλίσουν τη δικαστική λειτουργία, ελεύθερη από κάθε εμπόδιο. Κανένας υπολογισμός δε μπορεί να υπερισχύσει της άσκησης αυτού του καθήκοντος. Οι Δικαστές δε μπορεί να παραιτηθούν από τη σοβαρή ευθύνη τους να κατοχυρώνουν τη δικαστική λειτουργία και να εξασφαλίζουν την αέναη ροή της δικαιοσύνης." 20
25
30

Όπως και στην υπόθεση *Fouiti*, το δικαστήριο έπρεπε να προχωρήσει στο έργο του μετά την αναβολή της υπόθεσης σε τρεις προηγούμενες περιπτώσεις. Διαφορετικά η 35

- απονομή της δικαιοσύνης θα αφηνόταν να εξαρτηθεί από την προθυμία του δικηγόρου του κατηγορουμένου να εμφανιστεί και να τον υπερασπίσει, και αν δεν εμφανιζόταν, να αναβάλει την υπόθεση στο διηνεχές, κάτι το οποίο θα
- 5 ισοδυναμούσε με την αποτελμάτωση της ποινικής δικαιοσύνης. Καταλήγω επίσης ότι δεν έχει στοιχειοθετηθεί εκ πρώτης όψεως υπόθεση για την παραχώρηση άδειας στον αιτητή να αποταθεί για την έκδοση εντάλματος Prohibition. Το ένταλμα αυτό έχει ως κύριο λόγο την πα-
- 10 ρεμπόδιση κατώτερων δικαστηρίων να ενεργήσουν καθ' υπέρβαση της δικαιοδοσίας τους. (Βλ. HALSBURY'S LAWS OF ENGLAND, 3rd Ed., Vol. 11, p. 63 et. seq.). Η εκδίκαση της υπό κρίση ποινικής υπόθεσης εμπίπτει στη δικαιοδοσία του πρωτόδικου Δικαστηρίου, συνεπώς δεν
- 15 διαπιστώνεται οποιαδήποτε απειλούμενη υπέρβαση δικαιοδοσίας.

Η αίτηση απορρίπτεται.